

[Kurt Brauer.]

har bestemt hele konvojens sejlads og dens hastighed.

Jeg skal slutte med at anbefale forslaget til en hurtig og saglig udvalgsbehandling, hvor vi kan tage stilling til hr. Poul Hartlings synspunkter, som jeg håber bliver forkastet, vedrørende den elektriske afstemning, hvorefter vi får disse nye arbejdsforhold, som jeg tror vil gavne samtlige medlemmer af dette parlament.

K. Helveg Petersen: I tilslutning til det, hr. Kurt Brauer sagde for et øjeblik siden om de ydre arbejdsformer, kan jeg ikke lade være med at minde om, hvad Churchill sagde dengang, da man drøftede, hvorvidt man skulle bygge et nyt parlament eller genopbygge det bombebeskadigede Westminster Palace. Churchill gik ind for, at det blev genopbygget, så det svarede til parlamentets originale skikkelse; han ønskede ingen forandring i parlamentets funktion, en forandring ville ændre det engelske demokrati, for, sagde han, vi former vore bygninger, derefter former bygningerne os. Og sandt er det jo, at omgivelserne griber ind og i meget høj grad er med til sammen med vore medfødte gener at påvirke de handlingsformer, vi indskiber os i.

Jeg har i en kronik rejst tanken, om man ikke skulle lade nogle arkitekter se på, hvordan en ideel bygning for folketingets virksomhed burde se ud. Jeg er fuldstændig klar over, at den tanke kommer ikke til at løbe af stablen, men givet er det, at bygningen ikke er hensigtsmæssig og på en lang række områder hindrer fornuftig udbygning og hindrer kontakter med borgerne, som ville være særdeles værdifulde. Lad det ligge.

Så skal jeg gøre nogle bemærkninger om enkeltheder, ikke dem, der er i betænkningen — det er jo enkeltheder, der væsentligst er af teknisk karakter — men om det, der ikke er med. Det er ikke nogen kritik af arbejdet, for jeg er klar over, at der er mange overvejelser forbundet med at nå frem til de rigtige løsninger, og det er jo også fra udvalgets side tilkendegivet, at man vil fortsætte med overvejelserne.

Man siger med hensyn til høringsinstituttet, at man ikke kan forene det med dansk forfatningspraksis og med de forudsætninger, der har ligget til grund for det danske

folkestyre. Det er nok rigtigt, men jeg er glad for den indrømmelse, man giver fra udvalgets side, hvor man slår fast, at hvis der er et ønske om i særlige tilfælde at iværksætte en høring inden for mere begrænsede rammer, vil det kunne ske på forsøgsmæssig basis. Jeg håber, at denne indrømmelse vil føre til, at forsøg sættes i gang.

Om udvalgsarbejdet kun dette, at der nok ikke er nogen tvivl om, at hvis man lægger det enkelte lovforslag til grund for vurderingen, er der alt i alt muligheder for at få en grundig belysning fra interesserede parter. Men tilbage bliver så det spørgsmål, som vi er nødsaget til at beskæftige os mere med: hvordan sikrer man samspillet mellem lovgivningsområderne på tværs af deres formelle tilhørsforhold? Det er, som om vi er bundet til den forestilling, at bare vi trænger tilstrækkelig dybt ned i enkeltområder, kan vi ordne tingene. Det tror jeg er en tankegang, vi kommer til at forlade; vi kan nok trænge dybt ned i enkeltproblemer, det er vi fjerne til, og det kan udvalgene gøre, det er der ingen tvivl om, og mange, der sidder i udvalgene, har betydelige kundskaber og betydelig indsigt i de ting, man beskæftiger sig med. Men det er, som om vi ikke forstår nødvendigheden af den indbyrdes forbindelse mellem de mange områder, vi beskæftiger os med. Den svagheit er meget udbredt hos os, og den stammer fra et samfund, der var indrettet på en anden måde end det, vi nu befinder os i, et samfund, hvor samspillet mellem de mange forskellige sider af tilværelsen har udviklet sig til en størrelsesorden, som næsten gør det umuligt for os at få overblikket. Vi fortsætter med at undersøge de enkelte områder med megen flid og energi inden for problemsæt uden at forstå, at helheden er mere end summen af de forskellige dele, og at forandring i ét element betyder forandring i andre. Det er, som om vi har den forestilling, at summen af de forskellige love udgør den helhed, som vi kan være tilfreds med, selv om de politiske brydninger spiller ind. Og så viser det sig, også dér, hvor vi er enige om det, der skal ske, at når vi kommer et stykke på den anden side i den beslutning, har den samlede virkning været en helt anden, fordi man ikke har set dette samspil med de andre områder.

Man kan sige, at sådan har det altid været, men mangelen på sammenhæng har al-